

Sygn. akt XVI GC 2134/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W., XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Chała - Małkowska

Protokolant: Michał Gospoś

po rozpoznaniu w dniu 08 lipca 2015r. w W.,

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **M. S. (1)**

o zapłatę kwoty 5.642,02 zł

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz pozwanego M. S. (1) kwotę 1.217 (jeden tysiąc dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nakazuje pobrać od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w W. kwotę 260 (dwieście sześćdziesiąt) złotych tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt XVI GC 2134/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 sierpnia 2013 r. (...) sp. z o.o. w W. wniósł o zasądzenie od M. S. (1) kwoty 5.642,02 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot i dat wskazanych w pozwie do dnia zapłaty oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego według spisu kosztów.

W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzi zapłaty za świadczone usługi przewozu w miesiącach wrzesień, październik, listopad 2012 r.. (pozew k. 2-3).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (nakaz zapłaty k.103) pozwany M. S. (1) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał na nieważność umowy pisemnej z 14 maja 2010 roku i istnienie łączących strony ustnych ustaleń dotyczących w szczególności zgodnie ustalonych zasad (praktyki) nadawania przesyłek i akceptacji wagi rzeczywistej podawanej przez pozwanego. Ponadto zarzucił naruszenie przez powoda ustaleń stron poprzez jednostronną zmianę obowiązującej praktyki w zakresie ustalania wagi zlecanych przez pozwanego przesyłek, niewykazanie przez powoda sposobu w jaki ustalona została waga przesyłek stanowiąca podstawę do wystawienia faktur za miesiące wrzesień, październik, listopad 2012r. oraz uniemożliwienie pozwanemu przez powoda zweryfikowania tego sposobu. Podniósł również zarzut spełnienia świadczenia tj. zapłaty wskazanych przez powoda

faktur do wysokości wynikającej z obowiązującej do czasu jednostronnej zmiany w tym zakresie przez powoda zasad ustalania wagi przesyłek. Wskazał, iż roszczenie powoda jest sprzeczne z art. 5.k.c. (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 108-116).

Ustosunkowując się do sprzeciwu powód podtrzymał powództwo w całości, stwierdzając, iż wysokość opłat została wyliczona zgodnie z umową w oparciu o tzw. wagę wymiarową.(odpowiedź na pozew k. 151-159).

W pozostałych pismach procesowych strony pozostały przy pierwotnych stanowiskach.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 maja 2010 roku (...) zawarli pisemnie umowę przewozu (dalej: Umowa), na podstawie której (...) przewoziło przesyłki wysyłane przez M. S. (1). Umowa ze strony (...) została podpisana przez J. W., którego umocowanie do zawierania umów wynikało z ciągu pełnomocnictw tj. pełnomocnictwa członka zarządu (...) H. M. M. udzielonego P. S., który udzielił dalszego pełnomocnictwa J. W.. (odpis pełnomocnictw k. 161 – 164)

Stawki wynagrodzenia i opłaty dodatkowe miały być naliczane w oparciu o „C. oraz P. po usługach (...)” obowiązujący w dacie nadania przesyłki, z uwzględnieniem postanowień zawartych w Załączniku B i C („warunki indywidualne”, rabaty). Wynagrodzenie (...) miało być naliczane na podstawie tego spośród dwóch wymiarów, który jest większy tj. całkowitego ciężaru rzeczywistego przesyłki albo całkowitego ciężaru wymiarowego wszystkich paczek w danej przesyłce. Szczegółowe informacje na temat wyliczania ciężaru podlegającego opłacie podane były w C. (pkt 3 umowy).

Faktury zbiorcze miały być wystawiane w okresach miesięcznych. Zgodnie z Umową wszystkie faktury uznawane były za zaakceptowane w formie w jakiej były wystawione, chyba że (...) otrzyma pisemną prośbę o skorygowanie faktury w terminie 30 dni od daty wystawienia faktury. Prośba o skorygowanie faktury nie zwalniała drugiej strony z obowiązku jej zapłaty chyba, że (...) wyrazi zgodę na zapłatę jedynie niekwestionowanej części (pkt 6 umowy).

Strony zastrzegły, że Umowa wraz z Załącznikami (B i C) zastępuje wszelkie porozumienia pomiędzy stronami dotyczące jej przedmiotu. Wszelkie zmiany Umowy i jej Załączników wymagały pisemnej zgody obu stron. (pkt 10 umowy)

„Ogólne Warunki Świadczenia Usług (...)” miały stanowić istotną część Umowy i wchodzić w skład (...) oraz P. po usługach (...)”, których zmiany miały obowiązywać pozwanego jeżeli z łatwością mógł się o tych zmianach dowiedzieć i nie wypowiedział Umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia (pkt 11 umowy)

(dowód: odpis umowy wraz z załącznikami k. 16-23, Cennik oraz P. po usługach (...) k. 24 – 56).

Przewóz był wykonywany w następujący sposób: przesyłki, zawierające artykuły ogrodowe takie jak: kije bambusowe, rośliny, folia ogrodowa, pakowano, mierzono, następnie wpisywano do listu przewozowego deklaracje dotyczące rzeczywistych rozmiarów paczki (szerokość, długość, wysokość). Pomiar wagi dokonywany był automatycznie, po wpisaniu rozmiarów przesyłki, za pomocą programu do automatyzacji. Następnie miał miejsce odbiór paczek przez kuriera. Kurier przed odbiorem oglądał przesyłki sprawdzając czy nie są one uszkodzone. Zdarzało się, że kurier sprawdzał prawidłowość wagi rzeczywistej paczki. (dowód: zeznania świadka A. G. k.384-385, zeznania świadka J. S. k.385-387, zeznania pozwanego k.387-388, zeznania świadka M. S. (2) k.300-301, zeznania świadka K. C. k.408-408v).

W ogólnych warunkach świadczeń od samego początku znajdował się zapis, który zapewniał (...) prawo do weryfikowania deklarowanej wagi i wymiarów paczek, i w przypadku gdy wymiary przekraczały wartości zadeklarowane, (...) mógł ustalić na tej podstawie uzupełniające wynagrodzenie. Do pewnego momentu (...) właściwie nie stosowano tego zapisu, zasadniczo stosując ceny skalkulowane w liście przewozowym. We wrześniu 2012 roku wdrożono w pełni zautomatyzowany system (...) ((...) P. W. W.) w centralnej sortowni w Ł. pod W. do kontroli i wymiarów i wagi przesyłanych paczek. Urządzenia mierzące wagę (...) posiadały legalizację nadawaną przez Urząd Miar i War. Weryfikacja przesyłek odbywa się w ten sposób, że przesyłka jest umieszczana

taśmociągu gdzie w pełni automatycznie jest mierzona pod względem wagi i objętości. Informacje o wadze przesyłki są automatycznie przesyłane do systemu, na podstawie, których wystawiane były faktury. Weryfikacja odbywa się w sposób automatyczny, bez udziału człowieka. M. S. (1) nie został poinformowany o tym fakcie, nie miał też wiedzy o sposobie jego działania ani wpływie jaki wywrze na cenę świadczonych usług przez (...). (wydruk z systemu informatycznego (...) zawarty na płycie CD k.7, certyfikaty oprogramowania informatycznego obsługującego system (...) k. 63-102, zeznania świadka P. J. k. 204-205, zeznania świadka A. Ż. (1) k.205-206, zeznania świadka M. S. (2) k.300-302, zeznania świadka A. G. k.384-385, zeznania pozwanego k.387-388)

W oparciu o P. po U. 2012 oraz po weryfikacji wymiarów paczek przez system (...) naliczone zostało wynagrodzenie za usługi przewozu we wrześniu, październiku i listopadzie 2012 roku i wystawione zostały następujące faktury:

- w dniu 28 września 2012 roku na łączną kwotę 6.198,01 zł brutto (k. 59)
- w dniu 31 października 2012 roku na łączną kwotę 6.102,33 zł brutto (k.58)
- w dniu 29 listopada 2012 roku na łączną kwotę 1.198,54 zł brutto (k.57)

Wymienione faktury opiewały łącznie na kwotę: 13 498,88 zł brutto.

M. S. (1) po wystawieniu wyżej wskazanych faktur dokonał wpłat w zakresie w jakim kwoty wyrażone fakturą były niekwestionowane według zasad stosowanych przez obydwie strony od maja 2010 r. do sierpnia 2012r. (wówczas kilkakrotnie niższe kwoty, na które opiewały faktury, wyliczane były według wagi rzeczywistej przesyłek)- za fakturę wystawioną przez (...) za wrzesień 2012r. M. S. (1) zapłacił 4.745,90 zł, za fakturę za październik 2012r. zapłacił 2.558,18 zł, natomiast za fakturę za listopad 2012r. uiścił kwotę 552,78 zł. Ponadto zgłosił do (...) reklamacje, wskazując na wykrycie nieprawidłowości w naliczaniu opłat przez (...) za poszczególne przesyłki. Wzywał również do wystawienia korekty ww. faktur. Reklamacje te nie zostały jednak uznane przez (...). (dowód: reklamacja faktury nr (...) k.127, reklamacja faktury nr (...) k.131, reklamacja faktury nr (...) k.133, odpowiedź (...) na reklamację do faktury nr (...) k.121, korespondencja e-mail stron k.119-134, wezwanie do wystawienia korekty faktur nr (...) k.135, przedsądowe wezwanie do zapłaty k.60, potwierdzenie przelewu z dnia 18 października 2012r. k.136, potwierdzenie przelewu z dnia 19 listopada 2012r. k. 137, potwierdzenie przelewu z dnia 13 grudnia 2012r. k.138, faktury VAT nr (...) k. 139-141)

Opisana wyżej sytuacja dotyczyła wielu podmiotów związanych z (...). Kilkaset klientów zostało zaskoczonych jednostronną zmianą praktyki w zakresie weryfikacji gabarytów paczek wynikających z wprowadzenia zautomatyzowanych urządzeń pomiarowych (...), co miało bezpośrednie przełożenie na rażący wzrost cen za takie same usługi przewozu dotyczące takiego samego przewożonego asortymentu. (...) nie informowało swoich klientów o nowym systemie pomiarowym zmuszając ich do zrzeszania się w nieformalne grupy, próbujące dociec z jakiego powodu nagle faktury zaczęły opiewać na kwoty o kilkaset procent wyższe niż zazwyczaj.

(dowód: zeznania M. P. k. 231-233, protokół rozprawy z dnia 11 czerwca 2014r. w sprawie XVI GC 1285/13 k.257-260, protokół rozprawy z dnia 26 marca 2014r. w sprawie XVI GC 1285/13 k.261-267, fakty znane z urzędu)

Po uzyskaniu wiedzy od opiekuna klienta M. D., po wysłaniu spornych przesyłek, o systemie (...) i zmianie zasad dotyczących weryfikacji wymiarów i wagi paczek pozwany zaprzestał współpracy z (...). (zeznania pozwanego k.387-388, zeznania świadka J. S. k.385-386)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej odpisów i kopii dokumentów i wydruków oraz zeznań pozwanego M. S. (1), a także świadków: P. J., A. Ż. (2), M. P., M. S. (2), J. S., A. G., K. C.. Fakt, że określone powyżej dokumenty i wydruki zostały sporządzone przez dany podmiot nie było kwestionowane.

Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego M. S. (1), gdyż są spójne, logiczne i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, są zgodne z zasadami doświadczenia życiowego.

Zeznania przesłuchanych na rozprawie świadków Sąd uznał za wiarygodne w zakresie w jakim znajdowały one potwierdzenie w pozostałych dowodach przedłożonych w sprawie.

Świadkowie P. J. oraz A. Ż. (3) potwierdzili wprowadzenie przez (...) w 2012r. systemu (...). Świadkowie przyznali, iż nie jest możliwa ingerencja w system danych, a cała weryfikacja przesyłek odbywa się automatycznie, bez udziału człowieka. Potwierdzili zatem, że nadawca nie uczestniczył w weryfikacji wagi paczki, a o zmianie podanych danych dowiadywał się z wystawionej przez (...) faktury VAT. Ponadto świadek A. Ż. (3) przyznał, że przed rozpatrzeniem reklamacji klienta przez (...), nie jest on informowany o tym, jak wyglądają zasady mierzenia i ważenia przesyłek.

Świadkowie M. P. oraz M. S. (2) również potwierdzili wprowadzenie przez (...) w 2012r. systemu (...). Co więcej świadek M. P. wskazał na okoliczność, iż sytuacja, której dotyczy niniejsza sprawa dotyczy oprócz pozwanego, wielu podmiotów, będących klientami (...). Natomiast świadek M. S. (2) wskazała, iż będąc opiekunem klienta M. S. (1), zapoznała go z prawidłowym sposobem wypełniania listów przewozowych, a także wskazała na fakt instalowania programu do automatyzacji procesu wysyłkowego u klientów (...). Nie posiadała jednak szczegółowej wiedzy w niniejszej sprawie. Nie pamiętała, czy poinformowała pozwanego o systemie (...).

Zeznania świadków A. G. oraz J. S. przyczyniły się do ustalenia przebiegu procesu pakowania przesyłek u pozwanego, wypełniania listów przewozowych oraz odbioru przesyłek przez kuriera (...), a także potwierdziły zmianę praktyki, co do ustalania wagi przesyłek. Ponadto świadkowie ci, potwierdzili okoliczność niepoinformowania pozwanego przez (...) o wprowadzeniu systemu (...).

Świadek K. C. potwierdził przebieg odbioru przesyłek od pozwanego, dokonywanie przez kuriera weryfikacji wagi przesyłek, prawidłowe generowanie przez pozwanego listów przewozowych oraz okoliczność, iż ustalana przez pozwanego waga była wagą rzeczywistą.

Sąd pominął wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodów z zeznań kilkunastu świadków (pkt 4-15) zgłoszony przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k.109) oraz wnioski dowodowe o zobowiązanie powoda do złożenia dokumentów wskazanych w punkcie 2 i 5 sprzeciwu wraz z dowodami z zeznań świadków z uwagi na ich cofnięcie na rozprawie dnia 19 marca 2015r. (k. 386 oraz 388).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Strony od maja 2010 roku łączyła umowa przewozu, na podstawie której powód przewoził towary wysyłane przez pozwanego. Faktury, z tytułu których powód wywodził roszczenie dotyczyły umowy zawartej przez strony w dniu 14 maja 2010 roku. Umowa ta była ważna i skuteczna. Argumenty pozwanego mające na celu wykazanie, że została ona podpisana przez osobę nieumocowaną do składania oświadczeń woli w imieniu (...) była chybiona, na dowód czego powód przedstawił ciąg pełnomocnictw wykazujących umocowanie J. W. do zawarcia z M. S. (1) umowy z 14 maja 2010 roku.

Do oceny stosunków pomiędzy stronami mają zatem zastosowanie przepisy k.c. dotyczące umowy przewozu art. 774 k.c. i następne oraz, a przede wszystkim ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r Nr 50 poz. 601 j.t. ze zm.).

Fakt wykonania przez powoda usług nie był okolicznością sporną. Sporna była wysokość wynagrodzenia, na jaką strony wyraziły zgodę i której dochodził powód.

Pozwany korzystając z usług powoda od maja 2010 roku, stosował jednolitą praktykę w zakresie nadawania przesyłek. Przed zleceniem konkretnego przewozu rzecz będącą przedmiotem przewozu była odpowiednio pakowana, przy czym rzecz ta była często niestandardowych kształtów (kije bambusowe, rośliny), wpisywano do listu przewozowego dane dotyczące przesyłki, w tym jej ciężar rzeczywisty. Pozwany kalkulował cenę posługując się C., szczegółowo określając

wagę rzeczywistą paczki i licząc się z ewentualnymi dopłatami i rabatami wynikającymi z warunków indywidualnych. Pozwany przy wysyłce nie posługiwał się nigdy tzw. wagą wymiarową. Pozwany jako przedsiębiorca kalkulował cenę, stanowiącą istotny element umowy. Działal w celu osiągnięcia zarobku, a jego działania miały charakter powtarzalny, w związku z tym działał według ustalonego zwyczaju, według wzorca. Również przy wysyłaniu paczek we wrześniu, październiku i listopadzie 2012 roku pozwany (nie wiedząc o nowym systemie pomiarowym (...)) miał prawo działać w zaufaniu do powoda, że szacowane przez niego ceny nie będą znacznie odbiegać od tych na fakturze. Przekonanie pozwanego oparte było na blisko kilkuletniej współpracy z powodem, podczas której zostały ugruntowane zgodnie akceptowane przez strony sposoby ustalania ceny za poszczególne przesyłki. Pozwany będąc przekonany o niskim ryzyku zmiany szacunkowych cen w stosunku do tych na fakturze, działał w zaufaniu do powoda, że usługi za przewóz we wrześniu, październiku i listopadzie 2012 roku będą wycenione na takich samych zasadach, co przez ostatnie lata. Pozwany nie miał powodów aby zwątpić w dotychczasową, zgodnie wypracowaną praktykę między stronami, ponieważ miał prawo liczyć, że w przypadku tak znaczącej zmiany praktyki w zakresie weryfikacji wagi przesyłki będzie o tym powiadomiony przez swojego opiekuna.

Powód powołuje się na zapisy umowy, zgodnie z którymi miał prawo sprawdzić wagę i wymiary przesyłki i w przypadku wymiarów niestandardowych doliczyć opłaty dodatkowe. Jednakże jak wynika z umowy, powód korzysta z wymiarów w celu uzyskania tzw. ciężaru wymiarowego. Zgodnie z zapisami umowy ciężar wymiarowy uzyskiwało się mnożąc długość przez szerokość i wysokość w centymetrach a następnie dzieląc przez 5000 (C., P. po U.), Uzyskiwany wynik powód traktował jako ciężar jeżeli była to wartość wyższa niż waga rzeczywista to tę wartość należało uznać za wagę przesyłki i według niej wyliczyć cenę oraz doliczyć opłaty dodatkowe. Jak wynika z odpowiedzi na sprzeciw, sprawdzenie wagi przesyłek pozwanego polegało na wyliczeniu ciężaru wymiarowego. Jak wynika z twierdzeń pozwanego przy nadawaniu przesyłki podawana była waga i rozmiar rzeczywisty przesyłki i nie wyliczano ciężaru wymiarowego. Nadto pozwany w dobrej wierze stosował się do znanych mu zasad uzgodnionych w toku długiej współpracy między stronami. Zatem nie było tak, że pozwany starał się obniżyć cenę wpisując nieprawdziwe dane co do gabarytów paczek. Sąd wziął pod uwagę, iż strony pozostawały w stałych stosunkach handlowych i ich współpraca przebiegała bezkonfliktowo. Jest to w ocenie sądu istotne w niniejszej sprawie.

Nadto trzeba podkreślić, że umowa pomiędzy stronami została zawarta w sposób pisemny jednakże nie pod rygorem nieważności (pkt 10 umowy k. 10). Pod rygorem nieważności miały być jedynie sporządzane zawiadomienia, żądania i prośby (pkt 12 umowy k. 10). Skoro przez tyle czasu sprawdzała się współpraca pomiędzy stronami, że pozwany dochowując umówionej wagi i rozmiarów paczki, wiedział jaka będzie cena przewozu i rzeczywiście za taką cenę przewóz był dokonywany można uznać, że w ramach wykonywania umowy per facta concludentia strony wypracowały sposób wykonywania umowy, a w szczególności sposób ustalania każdorazowej wagi paczek, a w konsekwencji szacunkowej ceny za usługę, którą każdorazowo akceptował pozwany decydując się na wysłanie paczki.

Zawarcie umowy przewozu (jak i każdej innej) polega na tym, że obie strony zgadzają się na jej warunki, wyrażając jakie cele strony chcą za jej pomocą osiągnąć. Do istotnych warunków na pewno należała cena za przesyłkę, nie przekraczająca określonych granic i szacunkowo określona przed podjęciem decyzji co do każdorazowego wysłania paczki. Skoro strony kilkuletnią praktyką wypracowały zgodnie sposób każdorazowego szacowania istotnego warunku umowy tj. ceny za konkretną przesyłkę to powód jednostronnie nie mógł doprowadzić do sytuacji w której poza wszelką kontrolą i wiedzą pozwanego ustalane było główne świadczenie wzajemne pozwanego – cena za usługę przewozu. Przy czym - jak w niniejszej sprawie – rażący wzrost wynagrodzenia za przewóz rzeczy nie wiązał się ze zmianą rodzaju przedmiotów wysyłanych przez pozwanego. Usługi powoda nie zmieniły się, nadal dotyczyły przewozu tych samych rodzajowo przedmiotów pozwanego (artykułów ogrodowych).

Jest to w ocenie Sądu niezgodne z zasadami wyrażonymi w art. 354 kc, zgodnie z którym: dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel. Przywołany przepis wprowadza ogólną dyrektywę interpretacyjną, klauzulę generalną którą należy stosować przy ocenie sposobu wykonania zobowiązania. Art. 354 k.c. zawiera wyraźne nakazy i jednocześnie stanowi wskazówkę co do kierunku

interpretacji innych norm kodeksu cywilnego, dotyczących wykonania zobowiązania. Przy czym dotyczy on wykonania wszystkich obowiązków stron nałożonych umową, które składają się na treść stosunku zobowiązaniowego. Sposób wykonania zobowiązania rozumiany szeroko obejmuje więc wszystkie elementy związane ze spełnieniem świadczenia (odnoszące się do czasu i miejsca, sposobu wydania i jakości świadczenia, zasad współdziałania z wierzycielem) – a poza tym obejmuje również inne aspekty, nie związane bezpośrednio z samym spełnieniem świadczenia, jak np. obowiązek zachowania lojalności wobec drugiej strony czynności prawnej.

W niniejszej sprawie treścią zobowiązania było świadczenie usługi przewozu paczek zawierających artykuły ogrodowe, często o niestandardowym kształcie (kije bambusowe, rośliny), których waga i wymiary były wpisywane do listu przewozowego, a pozwany drukował etykietę. Pozwany przez wiele miesięcy dość precyzyjnie określał szacunkową cenę za usługę przewozu każdej paczki. Taka cena w toku kilkuletniej praktyki w nieznaczny sposób różniła się od ceny wskazywanej przez powoda w fakturze. Ustalone między stronami zwyczaje były zgodne z umową i stanowiły uzupełnienie jej treści.

Przywołać należy również art. 56 k.c. zgodnie z którym czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz także takie, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Natomiast zgodnie z art. 65 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Treść łączącej strony umowy wynika więc nie tylko z literalnej jej treści ale również z przepisów zarówno bezwzględnie jak i względnie obowiązujących. Przy czym przepisy względnie obowiązujące bierze się pod rozwagę jedynie wówczas, gdy nie zostały wyłączone przez strony w umowie. Na treść sposobu wykonania zobowiązania, które powstało z umowy, wpływają również zgodnie z brzmieniem art. 56 k.c. zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje, a także kryterium celu społeczno – gospodarczego (art. 354 kc). Także pomocne do sprecyzowania sposobu wykonania umowy mogą być reguły interpretacyjne zawarte w art. 65 k.c.

Wymóg wykonania zobowiązania zgodnie z kryterium celu społeczno-gospodarczego zobowiązania rozumiany jest jako nakaz takiego postępowania strony, które nie tylko formalnie będzie odpowiadało jego obowiązkowi, lecz rzeczywiście doprowadzi do osiągnięcia celu, dla którego zobowiązanie zostało stworzone, czyli do zaspokojenia interesów obydwu stron. Kryterium to odwołuje się do funkcji i celów konkretnego zobowiązania, przy uwzględnieniu takich jego właściwości, jak typowe oczekiwania stron związane z danym typem umów, określony rodzaj działalności gospodarczej, charakter profesjonalny podmiotów zobowiązania ale również uzgodniony przez strony cel indywidualny. Powód jest dużym przedsiębiorcą więc nie sposób wymagać aby członków zarządu informować o celu jaki zamierzał pozwany osiągnąć zawierając umowę z (...). Niemniej jednak reprezentantem strony powodowej, jej pracownikiem odpowiedzialnym za opiekę i nadzór nad klientami była M. S. (2), a następnie M. D., którzy jako opiekunowie mieli kontakt z pozwanym, znali doskonale rodzaj asortymentu jaki wysyła pozwany, intensywność zleceń pozwanego oraz to, że pozwany działał w celu osiągnięcia zysku. Można więc przyjąć, że powód znał zamierzony i realizowany przez pozwanego cel umowy.

Wykonanie zobowiązania w sposób odpowiadający zasadom współżycia społecznego to wykonanie go zgodne z powszechnym odczuciem społecznym. Podstawowym zadaniem tego ogólnego kryterium oceny wykonania zobowiązania jest wprowadzenie elastyczności za pomocą reguł moralności, słuszności, etyki w sposobie realizacji zobowiązania. Kryterium to może stanowić samodzielny wskaźnik sposobu wykonania zobowiązania (jako wykonanie zgodnie z odczuciem społecznym), może też stanowić dodatkowy czynnik, obok treści zobowiązania, określający sposób jego wykonania. Jednym z przejawów tej zasady jest obowiązek lojalności dłużnika. Jeśli dojdzie do naruszenia tego obowiązku i w konsekwencji uszczerbku dozna słuszny interes wierzyciela, może to stanowić podstawę roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 471 k.c.

Przy wykonywaniu zobowiązania bierze się pod uwagę również zwyczaj, czyli praktykę wykonywania zobowiązań – pod warunkiem wszakże, że posiadają cechę „ustalonych” zwyczajów, czyli są one powszechnie znane, a ich praktyka utrwalona (lub znane i praktykowane są co najmniej w danej społeczności lokalnej).

W piśmiennictwie słusznie podnosi się, że funkcją zwyczajów jest uproszczenie życia i zwolnienie jednostki z konieczności podejmowania decyzji, poprzez stworzenie gotowych wzorców postępowania. W konsekwencji korzystanie z gotowych wzorców postępowania jest z jednej strony dla dłużnika najłatwiejsze, a z drugiej – takiego postępowania oczekuje od dłużnika wierzyciel (zob. P. Machnikowski (w:) System..., s. 538). Jednocześnie zwyczaje mają za zadanie wypełnienie luki w określeniu sposobu wykonania zobowiązania przez dłużnika (por. W. Czachórski, A. Brzozowski, M. Safjan, E. Skowrońska-Bocian, Zobowiązania..., s. 294).

Współdziałanie wierzyciela może polegać również na udzielaniu wyjaśnień co do podejmowanych czynności, powstrzymaniu się od działań utrudniających wykonanie świadczenia wzajemnego (wystawianie faktur niezgodnie z treścią umowy).

Przepis nie określa skutków prawnych niewykonania przez wierzyciela obowiązku współdziałania. Skutki takie przewidują jednak inne przepisy kodeksu cywilnego. Jeśli wierzyciel uchyla się od obowiązku współdziałania – prowadzić to może do zniesienia odpowiedzialności dłużnika z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, w tym do zniweczenia zwłoki dłużnika (np. art. 486 k.c.) lub uznania jego przyczynienia się do szkody wyrządzonej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania (art. 362 k.c.). Brak współdziałania wierzyciela wyłącza możliwość uznania opóźnienia w spełnieniu świadczenia za zwłokę dłużnika, opóźnienie następuje bowiem z przyczyn, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 476 k.c.). Skutkiem braku współdziałania wierzyciela jest też możliwość złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (art. 467 pkt 4 k.c.). Natomiast gdy skutek braku współdziałania wierzyciela świadczenie stało się niemożliwe do wykonania, zobowiązanie wygasa (art. 475 k.c.).

Jak wynika ze zgodnych twierdzeń stron, aż do września 2012 roku ogólna klauzula pozwalająca powodowi na weryfikację gabarytów przesyłek właściwie nie była realizowana. Zdarzały się weryfikacje przesyłek ale nie prowadziły one do znaczących rozbieżności pomiędzy ceną obliczoną przez pozwanego a ceną na fakturach. Paczki od pozwanego przyjmował do przewozu kurier (...), który miał obowiązek wstępnie zweryfikować paczkę oraz dane wpisane do listu przewozowego. W przypadku negatywnej weryfikacji paczki z danymi wpisanymi do listu przewozowego kurier powinien odmówić przyjęcia albo za zgodą i wiedzą nadawcy paczki wpisać odpowiednie adnotacje w liście przewozowym. Innymi słowy strony poprzez wyżej opisaną praktykę doprecyzowały treść umowy. Taki sposób wykonywania umowy był aprobowany przez obydwie strony, a więc był objęty ich konsensusem, a jednocześnie nie był sprzeczny z umową, zasadami współżycia społecznego czy też celem społeczno – gospodarczym łączącej strony umowy.

Nie było sporne, że we wrześniu 2012 roku powód wdrożył system (...) mający na celu sprawdzanie, weryfikację paczek przez maszynę pod kątem ich wymiarów. Powód nie zaprzeczał, że o tym fakcie nie powiadomił pozwanego, uznając, że jedynie ściśle zaczyna realizować przysługujące mu prawo do weryfikowania wagi i wymiarów przesyłek. Powód wprost wskazał, iż „nie miał podstaw ani powodów do informowania swoich klientów” o wprowadzeniu systemu (...). W ocenie Sądu powód jednostronnie zmieniając ustalony sposób wykonywania umowy nie zachował się zgodnie z jej treścią, tym samym naruszył art. 354 k.c.

Taka ocena musi też wynikać z zapisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r. Nr 50 poz. 601 j.t. ze zm.) zwaną dalej prawem przewozowym. Zgodnie z art. 48 prawa przewozowego, na który wprost powoływał się pozwany, przewoźnik ma prawo sprawdzić czy przesyłka odpowiada oświadczeniom nadawcy zawartym w liście przewozowym oraz czy zachowane zostały przepisy dotyczące rzeczy dopuszczonych do przewozu na warunkach szczególnych. W ocenie Sądu do tych oświadczeń należy deklarowana waga, ewentualnie wymiary.

Sąd chciałby podkreślić, iż nikt nie odmawia przewoźnikowi prawa do sprawdzania tych danych, przewoźnik bowiem ma prawo bronić swoich interesów przed klientami, którzy starają się np. uzyskać niższą cenę podając świadomie nieprawdziwe dane stanowiące podstawę kalkulacji ceny. Jednakże sposób sprawdzenia również musi być objęty wiedzą i zgodą obydwu stron i nie może stawiać przewoźnika w uprzywilejowanej pozycji pozbawiając nadawcę praw.

Zapobiegają temu przepisy prawa przewozowego zgodnie z którymi (art. 48) sprawdzenia dokonuje się w obecności nadawcy, a jeżeli wezwanie go nie jest możliwe albo gdy nie zgłosi się w wyznaczonym terminie, przewoźnik dokonuje sprawdzenia w obecności osób zaproszonych przez siebie do tej czynności. Wynik sprawdzenia zamieszcza się w liście przewozowym albo dołączonym do niego protokole.

W regulaminie świadczenia usług przez powoda nie ma mowy o sprawdzeniu w obecności osób towarzyszących lub powiadamianiu nadawcy (pkt 5,1 (...)). Warto jednak wskazać, iż przepisy prawa przewozowego są bezwzględnie obowiązujące i nie można umownie zmieniać ich treści, zatem wiążące są zapisy ustawy.

Dotychczasowa praktyka ustalania ceny według wymiarów paczki nie stała w sprzeczności z art. 48 prawa przewozowego – odbywała się w obecności nadawcy paczki - poprzez wypełnianie listu przewozowego oraz weryfikacji danych przez kuriera przyjmującego paczkę. We wrześniu 2012 roku, pozwany nie był powiadomiony o zamiarze przeprowadzenia weryfikacji przesyłki w inny niż dotychczasowy sposób, a nawet o samym fakcie jej przeprowadzenia a tym bardziej o jej wynikach, które miały istotny wpływ na wysokość świadczenia wzajemnego (zapłatę wynagrodzenia). Jak wynika z zeznań pozwanego, dopiero później dowiedział się, że maszyna mierzy długość opakowania a nie przewożonej przesyłki, co także zawyża ciężar wymiarowy i w konsekwencji cenę.

Taki sposób postępowania przez powoda polegający na tym, że nadawca nie jest informowany o różnicach do czasu zakończenia przewozu powoduje, że nie może on np. zrezygnować z przewozu. Niewątpliwie przy masowym przewozie trudno jest przy każdej przesyłce zwracać się do nadawcy, ale Sąd nie podziela stanowiska, że obowiązek powiadomienia nadawcy określony w art. 48 prawa przewozowego dotyczy jedynie sytuacji kiedy otwiera się przesyłkę. Powód powinien tak korzystać ze swojego prawa do kontroli przesyłek, żeby umożliwić także nadawcy ochronę jego praw. Tymczasem w niniejszej sprawie nie zostały sporządzone nawet protokoły dotyczące pomiarów. Nie można uznać, iż zastępują to dane wskazane na fakturach.

Nie sposób więc uznać, iż prawo przewoźnika do sprawdzenia wymiarów przesyłki realizuje się tak, że nadawca w żaden sposób nie ma możliwości obrony swojego stanowiska i wystarczy, że przewoźnik praktycznie oświadczy, że wymiary były nie zgodne aby uznać, iż udowodnił swoje racje.

W niniejszej sprawie nie można dopatrzeć się złej woli po stronie pozwanej i zamiaru oszukania powoda. Jak już wskazano przez kilka lat współpracował z powodem wysyłając określony rodzaj paczek, za cenę z grubsza oszacowaną przez pozwanego co było akceptowane przez obydwie strony. Skoro przez cały czas wysyłane były podobne paczki to znaczy, że już wcześniej pozwany wysyłał paczki, które mogły mieć miały większy ciężar wymiarowy. Działanie polegające na tym, że powód od pewnego momentu zaczął wyliczać opłaty według tego ciężaru nie powiadamiając o tym kontrahentów i nie dając im możliwości rezygnacji z usługi jest z całą pewnością działaniem nielojalnym i wykonaniem zobowiązania sprzecznie z zasadami współzycia społecznego (art. 354 kc). Zdaniem Sądu pozwany jako przedsiębiorca także kalkuluje swoje ceny m.in. w oparciu o znany koszt transportu i opiera na tym swoją działalność zarobkową.

W tym konkretnym przypadku, w ocenie Sądu nie sposób uznać, iż treścią umowy stron były ceny za usługi przewozu takie, jakich obecnie żąda powód. Rażąco wzrost wysokości wynagrodzenia (świadczenia wzajemnego) był spowodowany wyłącznie jednostronną próbą zmiany treści umowy przez powoda wyrażającą się w zmianie sposobu realizacji prawa do weryfikacji gabarytów wysyłanych paczek. Zachowanie powoda nie mogło więc doprowadzić do tak znaczącej zmiany treści umowy w zakresie ceny za usługę przewozu, a jest to główne i podstawowe zobowiązanie pozwanego, które musi być objęte jego świadomością, wolą i zgodą przez cały okres trwania umowy. W tej sytuacji, jeżeli powód uważał, że według wymiarów przesyłek powinna być inna cena niż obliczona przez pozwanego powinien

powiadomić o tym nadawcę tak aby zaakceptował on taki koszt lub zrezygnował z przewozu. A skoro tego nie zrobił oznacza to, że w mocy pozostały pierwotnie ustalone sposoby określenia wynagrodzenia, innymi słowy pozwany miał prawo zakładać, że powód wykonał usługi przewozu według dotychczasowych zasad.

Ze względu na powyższe powód nie ma prawa żądać ceny wyższej. Podkreślić należy, że to na powodzie ciążył obowiązek wystawienia faktur VAT zgodnie z łączącą strony umową i ustalonym sposobem jej wykonywania. Jak wykazało postępowanie dowodowe powód nie wykonał należycie tego obowiązku. W związku z tym, że pozwany uiścił wynagrodzenie za wszystkie wykonane usługi (okoliczności tej powód nie kwestionował a jedynie twierdził, że pozwany nie zapłacił wynagrodzenia wynikającego z wystawionych faktur VAT) uznać należało, że pozwany należycie wykonał swoje zobowiązanie, które następnie wygasło. W każdym razie powód nie wskazywał jaka byłaby kwota wynagrodzenia za usługi przewozu, gdyby system (...) nie weryfikował przewożonych paczek za sporny okres.

Poza tym powód nie ma prawa żądać ceny wyższej, gdyż nie dokonał sprawdzenia wyliczenia jej podstaw zgodnie z przepisami ustawy. Jak już wskazano nie przedstawiono nawet protokołów dotyczących sprawdzenia przesyłek. Niewątpliwie ciężar dowodu obciąża powoda tymczasem przedstawił on jedynie faktury. To nie pozwany powinien udowodniać, że dana opłata się nie należy ale powód, że miał prawo pobrać daną opłatę. To, że powód prowadzi na szeroką skalę działalność nie oznacza, że należy dać priorytet jego twierdzeniom. To, że powód wpisze określone kwoty na fakturach nie oznacza, że powództwo zostało udowodnione, i że istotnie takie opłaty są należne powodowi.

Warto w tym miejscu wskazać na wyrok Sądu Okręgowego w W., XXIII Wydziału Gospodarczego Odwoławczego, wydany w sprawie o sygn. akt XXIII Ga 2140/14, w którym przy analogicznym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zaznaczył, iż działania (...) polegające na jednostronnej zmianie ustalonego w praktyce sposobu wykonywania umowy naruszają art. 354 k.c. Zmiana sposobu wykonywania umowy powinna być zaakceptowana przez kontrahenta. Jak wskazał w powyższym orzeczeniu Sąd Okręgowy: „nie do zaakceptowania jest sytuacja, w której kontrahent jest stawiany przed faktem dokonany. Nie jest bowiem powiadamiany o zamiarze przeprowadzenia dodatkowej weryfikacji przesyłki, w inny niż dotychczasowy sposób, ani o wynikach jej przeprowadzenia, a (...) dokonuje na tej podstawie drastycznego podwyższenia ceny, narzucając ją drugiej stronie umowy”. (podobne stanowisko zajął Sąd Okręgowy w W., XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy, w sprawie o sygn. akt XXIII Ga 2143/14).

Podsumowując, nie ma zatem podstaw aby uznać, iż w świetle art. 774 kc, art. 48 prawa przewozowego i art. 6 kc powodowi należna jest kwota 5.642,02 zł za wykonanie na rzecz pozwanego przewozu w miesiącach wrześniu, październiku i listopadzie 2012 r. Pozwany uiścił wynagrodzenie na dotychczasowych zasadach, w takiej wysokości, jaka wynikała z ustaleń stron. W związku z tym Sąd oddalił powództwo w całości.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca ma obowiązek zwrócić przeciwnikowi konieczne koszty procesu poniesione w celu obrony jego praw. Na koszty procesu strony pozwanej w niniejszej sprawie, wskazane w spisie kosztów przedstawionym przez powoda, złożyły się wynagrodzenie pełnomocnika zawodowego, będącego radcą prawnym w wysokości 1200 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349) opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł), łącznie 1.217 zł.

W punkcie III wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 83 w zw. z art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, j.t. ze zm.) nakazując pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w W. kwotę 260 zł tytułem zwrotu kosztów podróży świadka M. S. (2) w związku ze stawiennictwem w Sądzie, które zostały wypłacone tymczasowo ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w W..

Biorąc powyższe pod uwagę sąd orzekł jak w sentencji.